

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

05.08.2024. – 09.08.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 12.08.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 05.08.2024. – 09.08.2024.**

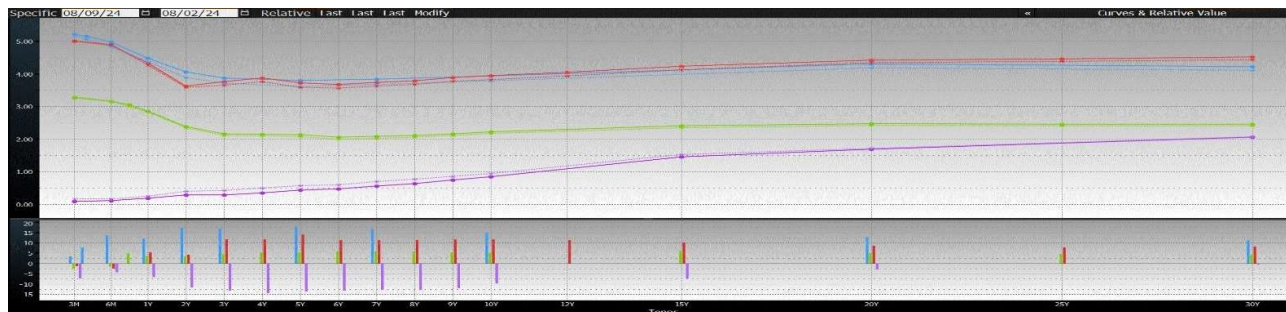
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра			САД			Велика Британија			Јапан						
	2.8.24	-	9.8.24	2.8.24	-	9.8.24	2.8.24	-	9.8.24	2.8.24	-	9.8.24				
2 године	2.35	-	2.39	↗	3.88	-	4.05	↗	3.60	-	3.65	↗	0.41	-	0.29	↘
5 година	2.08	-	2.13	↗	3.62	-	3.80	↗	3.59	-	3.73	↗	0.57	-	0.44	↘
10 година	2.17	-	2.23	↗	3.79	-	3.94	↗	3.83	-	3.95	↗	0.95	-	0.85	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Бубиллове

Доспијеће	Приноси			
	2.8.24	-	9.8.24	
3 мјесеца	3.363	-	3.286	↘
6 мјесеци	3.170	-	3.154	↘
1 година	2.843	-	2.877	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 09.08.2024. године (пуне линије) и 02.08.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Након израженог пада приноса прије двије недјеље, приноси обавезница зоне евра су прошле недјеље благо кориговани навише. Приноси њемачких обавезница су повећани између 3 и 5 базних поена, приноси француских обавезница за око 1 базни поен дуж цијеле криве, а приноси италијанских обавезница између 1 и 2 базна поена. Као што је био случај са ранијим падом приноса, када су за тржиште САД објављени лоши економски подаци, тако су приноси и прошле недјеље били под утицајем позитивнијих економских података објављених за тржиште САД. Такође, дошло је до стабилизације финансијских тржишта на глобалном нивоу, након што је у недјељи раније забиљежена изражена распродаја дионица и повећана потражња за обавезницама. Интензивнији раст приноса обавезница, али и раст индекса дионица на глобалном нивоу је услиједио у сриједу под утицајем саопштења ВоЈ којим су покушали умирити тржиште након волатилности изазване недавним неочекиваним повећањем каматних стопа ове централне банке. Коментаришући турбуленције на глобалним берзама члан УВ ЕСВ Рехн је изјавио да сматра да је у питању била “претјерана реакција” тржишних сила у условима неизвјесности и слабе ликвидности тржишта током сезоне одмора, а не толико због проблема који произилазе из фундамената економије. Рехн је изјавио да ЕСВ може наставити са смањењем каматних стопа уколико се настави повјерење у тренд смањења каматних стопа, те додао да пут до циљаних 2% инфлације и даље остаје “нераван”.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Од објављених економских индикатора могу се издвојити подаци о фабричким поруџбинама и индустријској производњи у Њемачкој у јулу. Иако су оба индикатора наставила да биљеже пад на годишњем нивоу, исти су у односу на претходни мјесец повећани више од очекивања. Фабричке поруџбине су повећане за 3,9%, што представља први мјесечни раст у овој години, док је индустријска производња повећана за 1,4%.

Министар финансија Њемачке Линднер је критиковао ЕУ правила која се односе на дефиците, наводећи да она не задовољавају потребе Њемачке потрошње. Нагласио је да би закон ЕУ и даље важио, чак и уколико би Њемачка ублажила правила задуживања. Коалициона Влада Њемачке се бори да усвоји буџет за наредну годину, након што је Линднер указао на правне забринутости и упозорио на то да би кршење ЕУ правила могло дестабилизovati монетарну унију, захтијевајући од Њемачке да дјелује као узор како би се спријечила нова дужничка криза.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	ЈУЛ	51,9	52,8
2.	PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.)	ЈУЛ	50,1	50,9
3.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	АВГ	-8,0	-7,3
4.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	ЈУН	-3,3%	-4,1%
5.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	ЈУН	0,1%	0,5%
6.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	ЈУН	-14,2%	-8,7%
7.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	ЈУН	-4,2%	-7,2%
8.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	ЈУН	-	-3,4%
9.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	ЈУН	-	-5,8%
10.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	ЈУН	0,6%	0,4%
11.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	ЈУН	-	-3,8%
12.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	ЈУН	-	-3,4%
13.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	ЈУН	21,5	25,3
14.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	ЈУН	-	-7,72
15.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ЈУН	-	6,38
16.	Биланс текућег рачуна – Француска (у милијардама EUR)	ЈУН	-	-2,5
17.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	ЈУЛ	2,6%	2,5%
18.	Стопа инфлације – Холандија (финал.)	ЈУЛ	3,5%	3,4%
19.	Стопа инфлације – Ирска (финал.)	ЈУЛ	1,5%	1,5%
20.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	ЈУЛ	1,7%	0,9%
21.	ILO стопа незапослености – Француска (Q/Q)	II квартал	7,5%	7,5%
22.	Стопа незапослености – Ирска	ЈУЛ	-	4,5%

САД

Предсједник Феда из Канзас Ситија Шмид је изјавио да није спреман подржати смањење каматних стопа уз инфлацију која је још увијек изнад циља, а са тржиштем рада које је и даље снажно. Иако сматра да је недавни пад инфлације охрабрујући, Шмид је нагласио да Фед још није у позицији да смањи каматне стопе. Напоменуо је да ће одлуке о монетарној политици зависити од пристиглих података и економске снаге. Предсједница Феда из Сан Франциска Дели је сигнализирала да постоји потреба смањења каматних стопа у долазећим кварталима, али је истакла и да није претјерано забринута због података са тржишта рада за јули, као ни због евентуалне предстојеће рецесије. С друге стране, предсједник Феда из Чикага Голзби је нагласио потребу за више података како би се утврдило да ли се тржиште рада стабилизује или погоршава изнад нормалних нивоа. Он је окарактерисао јулски извјештај са тржишта рада као “разочаравајући“, те истакао да је кључно процијенити више података током времена како би се разумјела кретања на тржишту рада. Предсједник Феда из Ричмонда Баркин је нагласио да ће долазећи подаци са тржишта рада бити кључни у

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

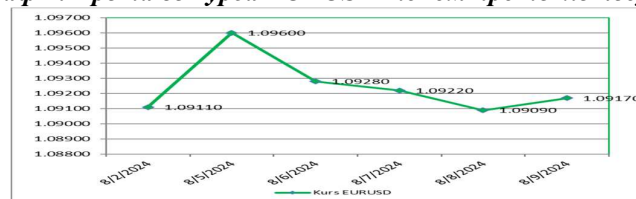
процјени економских изгледа и напоменуо да, иако компаније смањују запошљавање, оне не отпуштају раднике, што би могло да доведе до пораста стопе незапослености.

Извршни директор Goldman Sachs Group Inc. Соломон очекује да ће Фед избјећи предузимање хитних корака за смањење каматних стопа јер види да економија САД заобилази рецесију. Главни извршни директор директор JPMorgan Chase & Co. Димон је изјавио да је скептичан да ће се инфлација вратити на циљани ниво Феда од 2%, наводећи ризике који укључују дефицитарну потрошњу и “ремилитаризацију свијета“. Димон је нагласио како још увијек постоји много економске неизвјесности везане за факторе као што су геополитика и квантитативно заостравање. Иначе, Димон већ више од годину дана упозорава да би инфлација могла да буде упорнија него што то инвеститори очекују.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс услужног сектора Ф	ЈУЛ	56,0	55,0	55,3
2.	PMI композитни индекс Ф	ЈУЛ	-	54,3	54,8
3.	ISM индекс услужног сектора	ЈУЛ	51,0	51,4	48,8
4.	Трговински биланс (у млрд USD)	ЈУН	-72,5	-73,1	-75,0
5.	Број одобрених хипотекарних кредита	2. авг	-	-6,9%	-3,9%
6.	Нето потрошачки кредити (у млрд USD)	ЈУН	10,0	8,93	13,95
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	3. авг	240.000	233.000	250.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	27. јул	1.875.000	1.875.000	1.869.000

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је благо депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0911 на ниво од 1,0917.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Уред за националну статистику (ОНС) Велике Британије је ревидирао своје податке, наводећи да је економија ове државе у бољој позицији након пандемије, него што се раније процјењивало. Раст БДП-а за 2022. годину је ревидиран на 4,8% са 4,3%, подстакнут снажнијим растом од очекиваног у сектору транспорта, професионалне и пословне подршке. Национални институт за економска и социјална истраживања (NIESR) предвиђа да ће се економски опоравак Велике Британије убрзати, што ће резултовати тиме да БоЕ дуже задржи каматне стопе на вишим нивоима. NIESR предвиђа постепено смањење каматних стопа, али и да ће оне остати знатно веће од нивоа прије пандемије.

БоЕ је ажурирала процјене укупних губитака који ће вјероватно настати због квантитативних олакшица (програма куповина обавезница). Под претпоставком да БоЕ настави са смањењем портфолија државних обавезница тренутним темпом од 100 милијарди GBP годишње, очекује се да наведени програм произведе нето губитак од 95 милијарди GBP до 2034. године, што је више од 85 милијарди GBP колико је очекивано у априлу. Уколико би се приноси постепено смањивали на ниво око 2,5%, онда би губитак износио 45 милијарди GBP (непромијењено у односу на претходне процјене). Министрица финансија Ривс није искључила повећање пореза на капиталне добитке, док покушава да попуни буџетски дефицит од 22 милијарде GBP. Критичари упозоравају да би циљани порез на капиталне добитке могао одвратити инвестиције у Великој Британији, посебно у вријеме када лабуристи покушавају да привуку стране инвестиције.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	PMI индекс услужног сектора Ф	ЈУЛ	52,4	52,5	52,1
2.	PMI композитни индекс Ф	ЈУЛ	52,7	52,8	52,3
3.	PMI индекс грађевинског сектора	ЈУЛ	52,5	55,3	52,2
4.	РИЦС индекс цијена некретнина	ЈУЛ	-11%	-19%	-17%

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,85210 на ниво од 0,85552. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2801 на ниво од 1,2761.

ЈАПАН

Курс USDJPY је током протекле недјеље забиљежио волатилна кретања. Након недавних значајних флукуација на берзи, главни јапански дипломата за валутна питања Мимура је одржао разговоре са ВоЈ и Агенцијом за финансијске услуге (FSA). Нагласио је важност стабилних кретања валута које одражавају основе и потврдио да се кретање девизних средстава помно прате. Влада Јапана и ВоЈ су имале за циљ да поврате смиреност након највећег пада дионица у посљедње више од три деценије, што је изазвало критике због поштравања монетарне политике. Након значајног пада тржишта дионица и апрецијације JPY, званичници су увјеравали да њихови изгледи за економски опоравак остају непромијењени. Поред тога, главни јапански дипломата за валутна питања Мимура је споменуо да званичници немају на уму посебне нивое за девизно тржиште, те је истакао да је њихов фокус увијек на волатилности.

Записник са састанка MPC ВоЈ у јулу је указао на то да званичници подржавају повећање референтне каматне стопе због економских и инфлаторних прогноза, снажног тржишта рада и раста увозних цијена због слабог JPY. Један члан је примијетио да је реална каматна стопа најнижа у посљедњих 25 година, што сугерише да привреда може да се носи са благим повећањем референтне каматне стопе, а да остане прилагодљива на нивоу од 0,25%. Ова вијест је изазвала преокрет у кретању курса USDJPY.

Некадашњи члан MPC ВоЈ Мамото Сакураи је изјавио да је мала вјероватноћа да ће ВоЈ поново повећавати каматне стопе током ове године због тржишних превирања која су настала након недавног повећања. Он упозорава да се даља повећања можда неће десити до марта сљедеће године, с обзиром на спори економски опоравак. Сакураи је критиковао комуникацију гувернера Уедае због сугерисања сталних повећања, савјетујући опрезан приступ нормализацији монетарне политике, те истичући важност јасне комуникације.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

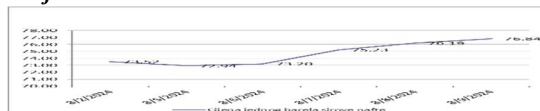
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	PMI индекс услужног сектора Ф	ЈУЛ	-	53,7	49,4
2.	Композитни PMI индекс Ф	ЈУЛ	-	52,5	49,7
3.	Реалне новчане зараде (Г/Г)	ЈУН	-0,9%	1,1%	-1,3%
4.	Водећи индекс П	ЈУН	108,8	108,6	111,2
5.	Коинцидирајући индекс П	ЈУН	113,8	113,7	117,1
6.	Текући рачун (у милијардама JPY)	ЈУН	1.865,0	1.533,5	2.849,9
7.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	ЈУЛ	-	1,4%	1,5%
8.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	ЈУЛ	-	0,9%	1,0%

JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 159,91 на ниво од 160,00. JPY је благо депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 146,53 на ниво од 146,61.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 73,52 USD (67,38 EUR). Током протекле недјеље цијена нафте је, с изузетком понедељка, биљежила свакодневни раст. Раст геополитичких тензија на Блиском истоку и очекивања да ће Фед у септембру смањити референтну каматну стопу су и даље кључни фактори који подржавају раст цијене злата. На почетку недјеље цијена је благо смањена јер су страхови од рецесије у САД изазвали глобалну распродају дионица на берзама, а што је навело инвеститоре да се удаље од ризичне активе. Пад цијене овог енергента је био ограничен поремећајима у снабдијевању Либије. Извршни директор Saudi Aramco Насер је изјавио да је недавна глобална распродаја на тржишту нафте изазвана лошим економским вијестима била претјерана реакција јер је потражња и даље јака. Насер је истакао растућу потражњу, са повећањем потрошње нафте за 1,6 милиона до 2 милиона барела дневно ове године, те очекује да ће се тај тренд наставити и у наредној години. ЕИА предвиђа производњу сирове нафте у 2025. години од 13,69 милиона барела дневно, што је пад са 13,77 милиона барела дневно предвиђених у јулу. Процјена производње за текућу годину је ревидирана на 13,23 милиона барела дневно са 13,25 милиона барела дневно. Највећи дневни раст цијене нафте (око 2,8%) забиљежен је у сриједу након опоравка на глобалним берзама. У четвртак је пад америчких залиха сирове нафте заједно са потенцијалним узвратним нападима Ирана против Израела изазвао забринутост због снабдијевања нафтом из највећег производног региона, а проглашење ванредног стања на либијском нафтном пољу Шарара и могућност поремећаја узрокованих временским фактором, додатно су подржали цијену нафте. Министарство енергије САД је благо смањило прогнозе производње нафте у САД за ову и наредну годину, те сада очекује дневно повећане производње од 300.000 барела за 2024. годину и 460.000 барела за 2025. годину, примарно са највећег нафтног поља Permian Basin. Ове промјене би могле дозволити ОПЕКС+ да повећа производњу. Поред тога производња нафте у Русији је смањена у јулу уз очекивања даљег смањења. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 76,84 USD (70,39 EUR). Цијена нафте је повећана за 4,52% у односу на претходну недјељу, након што је претходне 4 недјеље биљежила пад.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.443,24 USD (2.239,24 EUR).

На почетку протекле недјеље цијена злата је забиљежила смањење, а перципирано је као привремена корекција с обзиром на то да је овај племенити метал актива сигурног уточишта, која је ове године забиљежила значајан пораст вриједности. Кључни фактори који и даље подржавају раст цијене злата су јачање геополитичких тензија на Блиском истоку и очекивања да ће Фед у септембру смањити референтну каматну стопу. Упркос глобалној распродаји дионица, неки аналитичари предвиђају да би злато могло достићи нови рекорд када се турбуленције на тржишту смање јер и даље служи као актива за заштиту од неизвјесности и чување вриједности. Цијена злата је наставила да биљежи благи пад у уторак након што је објављен податак о благо већем трговинском дефициту САД у односу на очекивања. Од сриједи је цијена злата коригована навише и до краја недјеље је биљежила благи раст. Пораст цијене злата приписује се инвеститорима који траже стабилност и мигрирају према сигурним уточиштима усред геополитичке и економске неизвјесности. Народна банка Кине у јулу, трећи мјесец заредом, није купила злато, с обзиром на рекордно високе нивое цијене овог племенитог метала. Златне полуге које држи Народна банка Кине остале су непромијењене на нивоу од 72,8 милиона тројних унци крајем прошлог мјесеца. На крају прошле недјеље је објављено да су ETF-ови продали 572.980 тројних унци злата, што представља највеће дневно смањење од октобра 2023. године. Ове продаје су довеле до укупних нето продаја злата у овој години на 3,42 милиона унци, што према посљедњим цијенама представља вриједност од 1,39 милијарди USD. Укупна вриједност злата у власништву ETF-ова је ове године смањена 4% на 82,2 милиона унци.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.431,32 USD (2.227,10 EUR). Цијена злата је забиљежила смањења за 0,49% у односу на претходну недјељу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

